

УДК 347.921.2

Овіннікова Р. В., студентка,
Економіко-правовий факультет,
Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
Науковий керівник: Минюк Д. І., к.ю.н., доцент

ПРОЦЕСУАЛЬНА СПІВУЧАСТЬ

На сьогоднішній день визнаним є той факт, що інститут процесуальної співучасті притаманний цивільному та господарському процесу України [1, с. 499].

Співучасть як самостійний процесуальний інститут характеризується наступними ознаками:

1) співучасники є передбаченими суб'єктами тих спірних матеріальних правовідносин, які входять до предмета судового розгляду;

2) співучасники – особи, які беруть участь в одному і тому ж судочинстві;

3) право вимоги або обов'язок одного з учасників не виключає права вимоги або обов'язку інших співучасників.

Мета процесуальної співучасті – найзручніше з погляду економії часу і зусиль суду, а також всіх осіб, які беруть участь у справі, здійснення в цивільному судочинстві задачі по захисту прав і законних інтересів громадян і різного роду органів, об'єднань і організацій.

При співучасті декілька процесів зливаються в один, внаслідок чого, по-перше, скорочуються (мінімізуються) судові витрати; по-друге, скорочується число судових засідань і, отже, явок учасників процесу до суду; по-третє, економиться час суду на перевірку і оцінку доказового матеріалу, які проводяться тільки один четверте, виключається прийняття суперечливих рішень з одних і тих же питань.

Таким чином, інститут процесуальної співучасті – один з проявів принципів процесуальної економії, законності і обґрунтованості [2].

Процесуальна співучасть – це обумовлена нормами матеріального права множинність осіб на тій чи іншій стороні у цивільному процесі в силу наявного спільного права чи спільного обов'язку (ст. 32 ЦПК України). Від співучасті слід відрізняти об'єднання позовів судом, за якого суб'єктивні права та обов'язки не залежать один від одного, а множинність утворюється на розсуд суду (судді) з метою процесуальної економії.

Підставами для виникнення процесуальної співучасті є:

1) предметом спору є спільні права чи обов'язки кількох позивачів або відповідачів;

2) права і обов'язки кількох позивачів чи відповідачів виникли з однієї підстави;

3) предметом спору є однорідні права і обов'язки (ст. 32 ЦПК).

Співучасть можна класифікувати на види за двома критеріями. За формою співучасть буває: 1) активна співучасть – коли кілька співпозивачів пред'являють позов до одного відповідача; 2) пасивна співучасть – коли один позивач пред'являє позов до кількох відповідачів; 3) змішана співучасть – коли кілька співпозивачів пред'являють позов до кількох співвідповідачів.

В залежності від характеру матеріально-правових зв'язків між суб'єктами спірних правовідносин та обов'язковості участі в процесі розрізняють два види процесуальної співучасті – необхідну (обов'язкову) і факультативну (можливу).

Необхідна (обов'язкова) співучасть має місце у випадку, коли характер спірних матеріальних правовідносин не дозволяє вирішити питання щодо прав чи обов'язків одного з учасників процесу без залучення до процесу інших суб'єктів спірних матеріальних правовідносин. Підставою даного виду співучасті є загальне право та загальний обов'язок. Наприклад, вимога про виселення з квартири не може бути вирішена без залучення всіх повнолітніх членів сім'ї.

Можлива (факультативна) співучасть не носить обов'язкового характеру, тому що характер спірних матеріальних правовідносин дозволяє розглядати справи відносно кожного із суб'єктів в окремому процесі. Підставою факультативної співучасті є однорідність вимог, взаємозв'язок підстав позовів, пред'явлення їх до того ж самого відповідача. Наприклад, в разі подання позову щодо одного з повнолітніх дітей щодо утримання недієздатних батьків суд на підставі закону може залучити як співвідповідачів інших повнолітніх дітей [3].

На всіх процесуальних співучасників розповсюджуються загальні (ст. 27 ЦПК) і спеціальні права сторін (ст. 31 ЦПК). Разом з тим співучасники в цивільному процесі володіють додатковими правами і несуть додаткові обов'язки (ст. 32 ЦПК). Так, до додаткових прав належать наступні:

1) співучасники можуть доручити ведення справи одному із співучасників;

2) кожний співучасник діє в процесі самостійно і незалежно від іншого співучасника;

3) співучасник може приєднатися до апеляційної скарги, якщо він діяв у процесі на тій же стороні, що і особа, яка звернулася із скаргою [2].

Особливістю винесення рішення при процесуальній співучасті є те, що суд виносить не окремі рішення по кожному співучаснику (кожній

розглянутій вимозі), а одне рішення, в якому дається відповідь на кожний позов (позовну вимогу). Згідно зі ст. 216 ЦПК суд, ухвалюючи рішення на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів, повинен зазначити, в якій частині рішення стосується кожного з них, або зазначити, що обов'язок чи право стягнення є солідарним.

Література

1. Кохан А. С. Розвиток поняття «процесуальна співучасть» в адміністративному процесі / А. С. Кохан // Форум права. – 2013. – № 1. – С. 499-503.

2. Цивільне процесуальне право України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sugvant.ru/ponyattya-i-vidi-spivuchasti-v-civilnomu-procesi/>

3. Чорнооченко С. І. Цивільний процес: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / С. І. Чорнооченко. – К.: ЦУЛ, 2014. – 416 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1280052854580/pravo/protsesualna_spivuchast.

УДК 347.(043.2)

Острожинська І. І., студентка,
Юридичний факультет,

Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
Науковий керівник: Лукасевич-Крутник І. С., к.ю.н., доцент

ДОГОВІР ПЕРЕВЕЗЕННЯ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Договір перевезення та зобов'язання, які виникають з нього, мають великий науковий та практичний інтерес. Це зумовлено тим, що перевезення визнаються четвертою сферою матеріального виробництва. Переміщення вантажів є продукцією, яку виробляє транспорт. Без переміщення як сировини, так і готової продукції до споживачів втрачає сенс сам процес основного виробництва. У процесі діяльності транспорт не впливає на предмети праці (вантажі) та не змінює їх внутрішніх якостей та форм. Іншими словами, економічне значення перевезення більш ніж просто очевидне. Тим не менш, перевезення не є якоюсь абстрактною категорією, яка існує поза сферою людського впливу. Тому маємо говорити про відносини, що складаються між людьми у зв'язку з реалізацією їх інтересу у переміщенні у просторі (вантажів чи самих осіб). Іншими словами, мова йде про особливу сферу цивільних правовідносин – перевізні правовідносини.

Наразі серед учених, що так чи інакше займалися дослідженням договору перевезення як такого, варто зазначити В. В. Вітрянського, В. В. Луця, Р. Б. Шишку, Є. Д. Стрельцову, І. В. Булгакову,